

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the Center for Research Libraries.

© Center for Research Libraries

Scan Date: October 19, 2007

Identifier: s-k-000002-n11

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کولہ آلپ
پیل - ۱ صانی - ۱۱
نسخہ سی ۱۰ غروشد

آبونہ شرائط

سنہ کی : :
آئی آئی : :
غروشد

کجوت مجموعہ

۱۳۴۰
۱۹۲۲-۳۳۸

ادارہ خانہ سی

دیار بکر

حکومت دائرہ سندھ

ولایت مطبعہ سی

نٹرانیا : دیار بکر

کجوت مجموعہ

ہفتہ دہ بر چیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۲۰ ذی الحجہ سنہ ۳۴۰ بازار ایرتی ۱۴ آگستوس سنہ ۳۳۸

مصاحبہ :

مفکورہ ناک وطنی و درجائی

احتیاجی واردر . عضو تجر آزوتلی ، قار بود
مادہ لردن باشقہ صوبہ ، هوا بہدہ محتاج در
جمعیت زردہ وطنی مفکورہ دہ باشقہ
مائلوی ، بین المال مفکورہ لردن دہ فیہ
آئی مجبوریت دہ در .

ملک زردہ کی فکری خستہ افلردن بری دہ
مفکورہ لردن بالکز بریسی دوغرو تاقی
ایدوب دیکر لرنی یا کاش عد ایتمکدر .
حالبوکہ عضو تجر متنوع غدارلہ محتاج
اولوبنی کی ، جمعیت زردہ متہدہ مفکورہ لردہ

جيتك من مذكوره مذكوره ملك اوله ملك
اوج بيه واردر : برنجيبي جيتك من مذكوره
زمردل حالده نجل اجه بيدر . جيت ،
حرر بر زمرد اوله رق نظر آلتيرسه
ملت ، آدي آير . سيامي بر زمرد
اعتبار اولوزورسه دولت ، آدي آكابر .
اخلاق بر زمرد ماعتنه كورولورسه
وطن ، ديه ، آدلانير .

حقوق نقطه نظردي باقيايرسه خلقه
نسيه اولوزور .

نقطه برابر ، انثراودورت اسك
مسمي عيني زمرددر . چونكه عيني عيني
جيتك مختلف نقطه نظرلردن آلتير اوله
آلدردر . بورتك ملت ، وطن ، دولت ،
وخلق مذكورلري آراسته بورك فرقايرقدردر .
ايكنجيمي جيتك من مذكوره جامعه
منسوب اوله بيدر . جيتدن دها بورك
اولوب اولي اجه آلاي زمردله دجامعه
آدي وريبار : قوم ، امت ، مديت
زمردمي كي .

مثلا عائل نوركاري لسان اعتباريه
بورك تورك قومه ، دين اعتباريه اسلام
امنه ، مديت اعتباريه آورويا بين الملقنه
منوبيدر .

اوج چيمي جيتك من مذكوره نالي زمردلري

محمدي بولوغه بيدر . جيتدن دها كوجوله
اولوب اوله ايجده بولوناي زمردله
نالي زمرد ديدليار : مرجيتك ايجده اسه ملك
نقطه نظرلردن ري برينه بركزه بن فردلردن
مركب زمردل وار ، بولورده صنف نامي
وريبار . بولون باشقا ، استحصال نقطه نظرلردن
تقسيم املاك حصوه كثيره يك مختلف اختصاص
زمردلري وار : بولورده ملكي زمردله
آدي وريبار ، استهلاقر آراسته درين
فرقاير بولوغه ، اجتماعي عداثته ناني اولديقتدن
صنفارك موجودي موقتدر . استحصال
آراسته ك فرقاير ايه اجتماعي تكاه تابع
اوله رق كيتدكي آرتديقتدر ، جيتك اسك اسك
قسملري مسلكي زمردلردر . هر مسلكي
زمرد ايجده ده ايجي مالم بولوناي
هاله زمردلري وار . بولون آلاشليار
هاله زمردلري منسوب اوله قلري مسلكي
زمردنك عضولري حكمنمدر ، مسلكي
زمردلرده منسوب بولونقلري وطني زمردنك
عضولري ماعتنه در . او حاله ، هاله
مذكوره سلك مسلكي مذكوره به تابع اوله
مسلكي مذكوره نكده وطن مذكوره سني
متبوع طائيفي لارم گلزي ؟

كورولوركه وطن مذكورده . ديكر

مذكوره له اسكيدر . جامعي كذيلر

آلمان - روسیالینستاری ، عمومی حرب
انساندہ ، صنف ، فکورہ ، فی وطن فکورہ سناک
فوقندہ تاقی ابدہ ریک اور دینی انجلاہ دوچار
الہ دکارندہ ، آلمان مانتاک بوکونکی اضہ جلال
وا۔ ارتہ - بب اولہ پلر .

حاجو کو فراموش ، انگلیز ، ایٹالیائی
سویا ایستری وطن مذكوره سی . صنف
مذكوره ۔۔۔۔۔۔۔ فوقندہ کورد کارندی . حرب
اشخاصد ملاترینک اور دولری انحلال تبارک نہ
صوقاجق حرکندن صافندیلر .

متلکہدن سوکرا ، استانبوک بعض
نورک مطبوعاتی ده ملی مفکورہی زکایدہرک
بین الملل مفکورہی بویوک برقیمت وریلر مایلر
جمہیتک تشکیلدن بویوک امیلرہ دوشدیلر
حالیوکہ ملاتر جمعی یوقدی واولہ اازدی
مکن اولہ آنحق مدنیت زمرہسہ ماہیندہ
وؤدہ سزواعجاز سز رہ ملاتر جامہ سہ دی

چونکہ ، بین المالی زمرہ تک حقوق
برجہیت ماہیتی ساز اور حق جہان سیاستمد
کر چکن ناظم اولہ بلدیہ ایجن ، اول
ہوون ملنلر آراستہ مشترک بر وجدان
بولوغہ ، ثانیاً بو زمرہ تک بر دولت
کی قشری ، قضائی ، اجرانی قوتوں
برابر ملی حرب تشکیل فرندن داہا قوتی
بر آوردو و دو نافعہ مالک و لایمکی

مفروض حقوق، سیاسی، عسکری، اقتصادی
تشکیلاتلره، ملت اولادقلری ایچین،
اجتماعی عضویت ماهیتی حاز دکلدرلر،
بولنلرک ا-اقاقلارلرده جهیتلر یمنی وطنی
زمنلرلدر. قالی زممرلر ایسه، جهیتلک یمنی
اجتماعی عضویتلک برر کوچوک عضودن
هارندر. اجتماع تسانلرک اقلقلایسنه صاحب،
حقوق، سیاسی، عسکری، اقتصادی
تشکیلاتلره، ملت بولونان زممر، جهیتلدر.
جهیت ایسه وطن، ملت، دولت، خاق
آدلری و بررلکمز مشترک وجدانی هیشدن هارندر.
بواقده لر کوستریورکه مفعوره برکل.

متدور . هر مفكوره يك آي بر قيتي ،
 با نفع بر خدمتي وارد ر . بالكر بر مفكوره
 با غلاتوب ديكر ليته قيمت و برعه ملكه و غيره
 دكدر . بوقا ريد صابديقمز مفكوره لي
 آواسته تناقض و منافات بولونق شويط
 دورسون ، بالكي بري بر ملك لازم
 و ملزوم دارل .

شوقدار وارک جو مفکورہ لڑک ہی
قیمتی اولیٰ و آخری برابر . آرازمہ قیمت اعتباریہ
درجات وارور . هیچ بر زمان مادیون
بر مفکورہ بی مافوق بر مفکورہ بہ تقدیم
ایجابدور . مثلا ، سو سیالیزم طریق
صنف مفکورہ سنہ مستعدور .

ولاق ، آدینی ووردیگنی ، سوکرادش
اسارتدن قورتولدیغی-ویلاور ، ولای =
ولای ، تورکاریک سوکراری ، اولاح ،
دولتی تأسیس ایتدیگنی ده یینی
آکلاتیور .

شیمدی به قدار ، کوردیکمزایل انموزجلرنده
رنگار غیر مسای طبقه لک تمثالاری دکادی . ویکی
انموزجده ایسه حاکم اولان (ایل)ک فردلرینه
آق کیکارده دینبایردی . محکوم اولان قومک
فردلرینه ده قاره کیکارده دینبایردی یوقاریده
کوردیکمز وجهله محکوم اولان قوم وقاره
صفتی کندی اختیارله قبول ایدیوردی .
چونکه ، بوسفت هم ماتم علامتیدر ،
همده قورتولقی وانتقام آلتی ایچین دانمی
برسانقندر .

وندن باشقه ، محکوم اولان قومک
تشکیلات و تقسیمانده ده (ایل) ، (وی)
کی آریستوقرانیک واحارانه تعبیرلر
قوللانیلامازدی . بتعبیرلر آق کیکارده
مخصوصددی . قاره کیکارک شیرتلرینه
اولوس ، بونک قسملری اولان
طائفه لرده ، اویماق ، آدی وریبایردی .
کولهاره و جاربیلده ده قول ، کور
ناملری وریبایردی .

اسی تورکچیلرده یوایی تشکیلات

وشرطلرک هیچ زمان حصوله گلمه چکی
یدانده اولدیغندن بویله موهوم بر ملنلر
حقیقته اهید باغلا یوبیده آلدانمقدهسه مل
یوتلره و وطنی تشکیلاتلره استناد ایتک
ک مافلانده حرکتدر .

ضیا کولک آلب

تورک دولتیک تکاملی

(۸)

ایل واولوس

شیمدی به قدر توصیف ایتدیگمز تورک
اجمیتلرنده بوتون فردلر مستحصل ایدیلر .
تورک لری بوی بکلری ، ایل بکلری ده
سودولری اوتلاتیر ، اولنلرک کلیرله
یکتیرلردی . آرالرنده صنف فرقلری ،
طبقه لر ، قاتلار یوقدی .

فقط ، ایلارک هیسبی وانموزجه منسوب
اظن ایتک دوغرو دکادر . بهضاً رایل ،
قورکدن یاخود تاناردن باشقه ایللری ،
بویلری سلیحه نائل ایتک ، قان دعواسندن
منع ایلمک ایچین تابینی آلتنه ، لیردی .
محمود کاشغری ، فیچاق ایانک بولاقلری
زودله اشارت آلتنه آلدقلری ، بونک
لوزرینه یوقومک کندی کندی کندی ده قاره

کوشتن افاده لر آز دکادر : ابانی اولونی
آلدی کیتدی، ابانی اوياغنی برابر کوتوردی،
ایله کونه قارشى و یاره اغیاره قارشى ، ،
ایلدن کوندن خارج نه خواستک ، نه ده
هوامک قبول ایده مه، چکشی ، ،
اورخون کتابه نه ده ده قاره قامیق
بودونی ، تعبیری وارد ، برده ، ایام ،
آتام هانی ؟ ، سؤالی وارد که ، ایام ،
اوياقلرم هانی دیک اوله حق دهاسوکرالی
هانی، عشرتی آلدی کیتدی ، ، وایلدن عالم
خارج، کی افاده زده قولایام شد ، وایلدن عالم
مانداشلرله یانانجیلرک مجموعی معنانه در ،
اولوسلی ایل، ده موقراسی ایله امیرالزیدن
مهرک بر جمعیتدی ، واونوزجک مثالری ،
اسکی یونان ولایتین سینه لرینه ، مدینه لرینه
کوروروز ، بومینه لرده ده وطنداش حقوقه
مالک حر باتریسه نلر ، برده وکاتابع اولان
پله بس ، لرله ، قلیانت ، لر واردی ،
اسکی تورکلر ده باتریسه ن موقنده بولونانلر
آق کیکلردی : بونلرک آشایسنده ده
قاره اووسلر اوياقلر واردی ،
بوسکاب جیبتک ایچنده ، ایل ،
زمره سی به برده موقراسیدن عبرتدی چونکه
(ایل) ! بوتوز فردلری بری برینه ساوی ایلدیلر
بونلرله هیمی خلق مجلسلر ده اعضا ایلدیلر

وطنداشلق حقوقندن محروم اولان یانکیز
قاره کیکلردی ، امیرالزیم ده یانکیز بونلر
حقنده اجرا اولونیوردی ، مع مانیه ،
برمدت سوکرا ، قاره کیکلرک اولان تورکلر
— لسانلریله دینلری مشترک اولدیفندن —
یاواش یاواش آتی کیکلرله قاینشامق اونلرله
مساوی بر درجه به کلیرلردی ،
اسکی تورکلر ده بویه فتح طریقه تابع
ومتبوع حاله کلن ایکی ایلك سوکرادن
براشهرک ده موقراتیک رایل حاله کلدی
چوق کورولور : مثلاً دو قوز اوغوزلر
اویغوزلرله فتح حق اوله رق حاکم اولدیلر ،
فقط ، برمدت سوکرا بویکی قوم ،
هیچ آریله مابه حق بر صورتده بری برینه
قاریشدیلر ، شرقی اوروپا ده اوزلر
اوغوزلر ، یچنکلر حاکم اولدیلر ،
بویاکیسنک برلشمه نلر ، قومان ، مانیه
ظهور ایدى، کاشغرده ، مازووالنهرده ده
اوغوزلرک قالاچ ، قازاق ، آغاج اری ،
قازاق ، کی تورکمن قوملری حاکمینی آلتنه
آلدیفنی کورسوروز فقط ، بونلر آزمان
سوکرا اوغوزلرک ساده جه اویغوزلری
او کورلری حکمنه کیردیلر بومساویلشمه بر
درجه به کلدی که تورکمن دیک اوغوز دیک اولدی
ضیا کولک

خلق ماصالی :

کل اوغلان

غیر بر بابانک اوج اوغل واری .
 بویوک اوغانی دیشندن، طرغاندن آرتیره رق
 نصیه کوندره شدی . بونی بر علم آدای
 یاه جقدی . کوچوک اوغلن ایلریده کندی
 دکانی پیرانه جقدی . اورتابجه اوغلن کانبجه
 بوکا ویره جک هیچ برشی . قلیوردی .
 حتی بوکا بر آدیله قویا شدی . اهمیتزلکنی
 کوستمک اوزره اوکا دائما کل اوغلان ،
 چاغیرردی . بوسورنه ، بوتون هله ایلر
 آراسته اولنک آدی . کل اوغلان ، قالشدی .
 کل اوغلان ، هنوز بدی باشندن . یکن
 اککنی النک امکیله قازاغنه باشلادی . حالق ،
 قهوه چی یاماقانی ، آشچی چیراقانی . آفاق صابیحانی
 کی برچوق ایشلره کیردی . الله یلک آز
 بارا کچه یلیوردی . اوزاییک باشه قادار
 تودلو صیقیتیلر ایچنده یاشادی . بویا شه
 کیرنجه . کندی خسته کووه تن نام برارک
 اولدی . آرتق ، بویوک ایشلره کیرمک . شاق
 قازاق ، بویوک برآدام اولق ایستوردی .
 کل اوغلان ، آراسیرا نمر سوبلکده
 باشی . آتق قوشملره وزوردی . کولک
 بویوک

دوینورنه ، بوشمه لرله قانادورمک ایستردی .
 برکون کولکده بویوک بوشمه فیلا دی .
 بوراده . سوخ بوق ، دردچوق ، کدرچوق ،
 ایسترم بر آتق بوردی وارام :
 طالع آرابوب بولادی .
 بارو بن کزیم ، اونو آرایم .
 بوشمه ، کل اوغلان و بریش برقرار
 قارشیسده بیراندی : خیمه چیقاق
 او ، ناصیه ، شرق - سویلرکن ، کندی
 خبری اولادن بوقراری ویره شدی .
 هر آفشام بالکیزالنجه بویولدی . قوشملری
 تکرار ایدر دوروردی :
 دیورلی هرکک نصیبی وارمنی .
 اوکا راست کلدیم بن بوطور افاقد .
 بوراده دکله باشه بردهم :
 کیدهیم ، آرایم اونو اوزاقده .
 کل اوغلان قلبنده بواوزانلره کیشک ،
 طالعی آرامق فکری هر یلک اوزون
 واراکق کیجه سنده برشیمک کی بارلا شدی .
 او برکون ، دافارجنه رقات چاشیر و برآز
 اککله پذیر قوبدی . دافارجنی هر یلکه
 باغلادی . صدقن آریلان برایشی کی .
 باشه برلده قیمت بولاق ایدیله دوغدینی
 شهره وداع ایدی . یایا اولورق ، باشی
 آدی ، خیمه چقدی .

مگر کل اوغلان ئى طاعنى آرامنه
چيغىش باشق چو جو قورده وارمىش . كل
اوغلان ، بولده كيدر كن رنجى كون اورخانه ،
ايكنجى كون تورخانه ، اوچنجى كون نارخانه
راست كلدى . بولرده كل اوغلان كى
داخارجى اوموزنده برر كوچوك مرتد شتى
ايديلر . هبىسى اوله اون ايكي پاشلى آراسنده
بولغان بودورت كوچوك سىرى آرداش
اولديلر . بولر زمه كنده جكلرنى پيامبورلردى .
كېندكلى بولده نه پايه جقلرينه دارده هج بر
قرارلرى يوقدى . فقط ، قىللىرى آندىلرينه اوزاقدن
كو اومس بن اميدلر ده اولادى . بر توف مرادلرينه
ايله جكلرى روحلرينه كزليجه و عدايدىلش
كيدى . كوچوچوك روحلنده سار سباحاز
زايغانلرى واردى . اسك قهرمانلر كى
طالمرينه كوه نيورلر ، نه اك لره آييله قندن
ار كچه نه ، رفوق دويوبورلردى .
كل اوغلانلار آرداشلارى بوجه بوجه
داغلردى آشدىلر ، جوشقون جوشقون
ايرماقلردى كچدىلر ، نهايت ، ايسىز بر
چوئ بورك برابرماغه ياكاشدېنى نقطه ده ،
بشيك بروادى به كېردىلر . بوراده تپسى
بولولر اولاشان سوماك مرمودن بوقوه
كوردىلر . قوه لك شرق طرفنده سوماك
مرمودن بر سر اى ، هرب طرفنده نه پنى

جنسى مرمودن خزينه اودالرى واردى . كل
اوغلانلار دوبراده طالمرى ده نه پايه بولر زه دېدى سياح
چو جو قور ، بويوك سونجارلر قوه ياكاشدېلر .
قوه لك ياته كنجى ، بوجه بر آخاچك آلتنده
برده واريسنك دېكش دېككده اولدېنى
كورديلر . او ، آرداشنى بوله دوشو
چو برمش اولدېندىن چو جو قورلى كوره مېدى ،
فقط چو جو قور اولك قازان قادارقاقنى
طولومار به بگزه بن مېلرېنى ، برج كى
كوده سنى ايج كوره پياپورلردى . ده
قاريسى صاغ مېنى سول اوموزينه ، سول
مېنى صاغ اوموزينه آتمىدى . كل اوغلان ،
آرداشلرينه ياواشجه هپز ده وقاريسنك ،
مېنى املم . مېنى امسك ، اوخولرى
اوله جنمزدن ، بى قولاى قولاى ييه مرن .
مكر ك جوق آچمىش اوله ا دېدى .
هپسى . ارماقارينك اوجنه باسرى ، ده
قاريسنك ياته كدىلر . ايكيى صاغ مېنه ،
ايكيى ده سول مېنه سارلر قى ، سودىكارك
اولوغندن سوا بچركى قانقانه ايجدىلر .
ده ولرك قانقانه توره ، برده وقاريسنك
مېنى املم اولك سوت اولادى اولورلردى ،
ده قاريسى آرق اوللرى ييه مرنى .
ده قاريسى ، باشى چو برنجيه دورت
چو جو غل مېلرېنى امديكى كوردى .

دهو قاریبی یاریم ساعت سوکرا ،
چو جوقلرک او یویوب او یومادیقی آکلامق
ایچین اودانک قایدینه کادی ، یاواشیجه
باغردی :

دهو قاریبی — او یور او یاییق کیم وار ؟
کل اوغلان — بن وارم ، نزه !
دهو قاریبی — نیچین او یوماز-ک ،
کل اوغلان !

کل اوغلان — آنهم بکا مرکجه پر
طو او مبا قایماقل دوندورما یاردی ، اونی
یر ، او یوردم ، شیمیدی اونی یمدیکم
ایچین اویقوم قاچدی ، رتورلو او یوبه میورم ،
دهو قاریبی — سوت ماندیر اده ماندیرا
بورایه بر ساعت ، داغ باشنده قار او ارسده
اوده یاریم ساعت اوزافده دوندورما ایکی
ساعته قادر حاضر اوله ماز .

کل اوغلان — اوچ ساعت اولسه ییله
ضرری یوق . چونکه ، دوندورما اولمازسه
صباحه قادر او یوبه مایه جنم .

دهو قاریبی — پکی اوله ایسه بکله !
ایکی ساعته قادر دوندورما ایله برابر
کله جکمه سوز ویریم .

دهو قاریبی کیندی ، ماندیرادن سوت ،
قارلی داغدن قار کینردی . دوندورما یی
پاپوپ کل اوغلانک او کنه قویدی کل اوغلانی

دهو قاریبی — سز هیکز اولادلرم
اولدیکز . آرتق سزه برشی یاهمام .
بو کیجه مسافرم اولیکز . یارین یوا کزده
دوام ایدرسکز .

کل اوغلان — پکی نزه جکم ، بو کیجه سکا
مسافر اولورز . ذاتا آنهم نر اورکن یکا
وسیت ایشدی . راز بو درسهم بورایه
کارب آبلانی کورمه یی بندر جا یمشیدی .
ایشنه بنده آردا شارمله برابرشی کورمه کادم .
دهو قاریبی ، کل اوغلانک حبله سینه
قارشی حبله یاییق ایشیوردی . مقصدی ؛
کیجه ، بوناری او یوتندن سوکرا ، اسکی
زمانک دهو عادتارینه قولاق آسمایه رق ،
عادت طایمه برق هیمنی یمکی . فقط
سوت اولاد لرینی او یاییقکن یمکه او طایه وردی .
دهو قاریبیکلر دوشوندیکنی کل اوغلان
سزمشدی . اوده احتیاطلی چالوغه قرار
ویردی . آقشام اولونجه ییخا غیله یارماغی
یاردی . ایچینه طوز دولدوردی . کندی
کندینه ، آرتق کیجه کوزلر مه اویق و کبر مزاه
دیدی . دهو قاریبی ، چو جوقلر ، سودکاری
یمکاردن برضیافت چکری . یمکدز سوکرا ،
یانا ق اوداسنی کوستره رک چکیلدی . چو جوقلر
یاناغه کیردیار ، بالکز کل اوغلان او یومادی .
آردا شارلی در حال او بودیلر .

الماسیه ، محلی ، قوزو دولابی ایستدی .
 دهو قاریسی ، نك ، كل اوغلان اوپوسون
 دییه مایسته دیکیمی پیشربوب کنیر یوردی .
 سونکیمکی باقی ایچین ، بنه آغیله کیمکه
 مجبور اولدی . آغیلک بر بوچوق ساعت
 اوزاق اولدیفنی کل اوغلان ییلوردی .
 بو صیراده ، کونش ایلک ایشیق لیله افق
 یالیز لاله باشلادی . کل اوغلان ، آرقداشلاری
 اوپاندیردی . کوشکک قوله سنه کیره رک دیمیر
 قاپیسنی آرقه نین — ورمه دیلر . قوله نك
 تپه سنه کی کریننی رینه چقه رق دهو قاریسنك
 کیری کلیمنی بکله دیلر .

راز سو کرادهو قاریسی کلدی . چو جوقلری
 کوشکده بوله ماخیه قاجیش اولدیفنی ظن
 ایتدی . بو آتده ، قوله نك تپه سنن کولوشلر ،
 قوقهلر ایشیتدی . برده ، نه کورسون ،
 چو جوقلر قوله نك تپه سنه ! هان ، قوله یه
 هجوم ایتدی . قوله نك دیمیر قاپیسنی صیم صیقی
 قاپاندی . دهو قاریسی ، حد نندن نه یاپه جفنی
 شاشیردی . چو جوقلر ، قاپین آچک ،
 دییه باغیردی . چو جوقلر ، بوقاریده تورکو
 سوبله برك اوپاندولردی :

ای یالنجی سوت آتده منی !
 سن ایستمدك بزی بک ،
 سنن داما قورلار بزی ،
 چکدك سنن تورلو بک .

آرقداشلاری اوپاندی . دوندورمان کوزلجه
 ییدیلر . آرقداشلاری بکین اوپدیلر .
 کل اوغلان ده اوپور کیم یانافده اوزاندی .
 یاربیم ساعت کچرکچمن ، دهو قاریسی بکین
 قاپی به کلدی . یاولش سسله باغیردی :
 دهو قاریسی — اوپور اوپانیق ، کیم وار ؟
 کل اوغلان — بن وارم تیزه !
 دهو قاریسی — نه دن اوپوماز سك کل اوغلان ؟
 کل اوغلان — آتدم دوندورمان
 سو کرا بکا اعلا قیله بر — و بوردی
 پیشربوردی . اونی یلکدن سو کرا راحتجه
 اوپوردم .

دهو قاریسی — قوبونلر آغیلده .
 آغیاسه بورا به بر بوچوق ساعت اوزاق .
 دیمک که ینه ایکی ساعت بکله به چکسك .
 کل اوغلان — بکرم تیزه !
 ایکی ساعت سو کرا ، چو جوقلر سو
 بوردی ده ییدیلر . تکرار یانافه کیروب
 اوپدیلر . یاربیم ساعت سو کرا ، دهو
 قاریسی ینه کلدی .

دهو قاریسی — اوپور اوپانیق کیم وار ؟
 کل اوغلان — بن وارم تیزه !
 دهو قاریسی — نچین اوپوماز سك کل اوغلان ؟
 کل اوغلان بوسهرده ، بر ندی باهلاوا
 ایستمدی . بوندن سو کراده ، صبراسله

كل اوغلان آرنداشلارینه ياواشجه
شوسوزلى سولهدى :

— بن قولدن آشاغى اينه جكم .

آلاى ايچين كندىنى اوکا تسانم اينه جكم .

دو قارىنى بكا برشى ياهماز . سز هچ

قورقايك !

كل اوغلان ، كندىنى قولك بچر سندن

طارقيدى . دو قارىنى صاغ النى اوزاتهرق

كل اوغلانى اورادن آلى . سول الله

طوقنده اولدنى برچواك ايچنه قويدى .

چواك آغزنى صيقجه باغلادى .

دبىكه — كل اوغلان ، برحالكده بكا

براووز ياپده كوريم . شيمدى . مو طباعه

كيدىورم . ديشلرى طافوب كله جكم .

نى قيتير قيتير ييه جكم .

كل اوغلان — ييه ييرسهك قاتيلر

اوسون تيزه !

دو قارىنى ، مو طباعه فوشدى .

كل اوغلان ، همان جيندى چيقاردنى كوچوك

بريچانه چوالى ياردى ، ايچندن چيقدى .

باغچاده . دو قارىنىك سوكىلى داغنى

اونلايردى . كل اوغلان اونی طوتدى .

كيدىدى ، چواك ايچنه قويدى . آغزنى

صيق باغلادى . كندىنى . سازلرك

آزاننه كبرك ساتلاندى .

دو قارىنى ، دو قارىنى ،

كيدى باغك تام يايىنى !

بك طانلیدی دوندورماكر ،

قاناقایدی محاي . . .

بزی كوشه دوندورماكر ،

سزى ايتدی قير تى . . .

دو قارىنى . دو قارىنى !

كيدى سونك تام يايىنى !

نه كوزلدى مو بورهكى ؟

تيرتيوردی الماسه !

خراب ايتك هپ مدهنى

بافلاوادن ييه ييه . . .

دو قارىنى ، دو قارىنى !

نيدى بالك تام يايىنى !

دو قارىنى بو-وزلى ايشيدنجه قايىنى

قيرق ايچين بر قازما آوامه كيدى .

دو قارىنى قازمالا كاجه ، كل اوغلان

شوردى :

— تيزه ، برقازمه ايله نه ياه جفك !

— قولاي ييقاجم .

— قولاي نچين ييقاق ايدورساك ؟

— نى اله كچيرماك ايچين .

— يا ، بن كندى اختيارله يانكه

كليريم ؟

— اوووت نى اولادم نى سورم .

قاریبی اولدورورسه اوکا بویوک مکاناتلار
ویزه چکنی اعلاز ایتمشدی . پادشاه کل
اوغلانله آرقداشلارینه ، ناسیل بره کافات
ایسترسکز ؟ دییه سوردی . کل اوغلان
ده و قاریسنگ خزینه لرینی زه ویر برسه کنز
باشقه هیچ برشی ایسته مه زه دیدی .

پادشاه ، بو خزینه لر ذانا سز کدره .
دییه رک ، برینه قرق قاطیر ووردی . اولاری مالارینی
کثیرمک ایچین ده و قاریسنگ کوشکنه کوندردی .
بونلر ، اوراد کی خزینه لری آرالانده
خسب ایستدیلر . هربری جسمه منی
کندی قطاریله پای تخنه کتیردی . دورت
آرقداش برر قوناق صابین آلدیلر . برر
دکان آچدیلر . ایش کوچ صاحبی اولدیلر .
ضیا کولک آلب

صحت مسئله سی :

صیتمه خسته افلری و سبوری سینک رک
فناقلری

ملکه زده موجود خسته افلر فن فائق
باقی اعتبارله اک باشده اولانی صیتمه
خسته لی در . بو خسته لک ویردی قانات
پیک چوقدر . داهانور آتیه شک تو جاغنده
فناقلی کورمده دن اولن پک چوق چوق

برد کرم طاشی بو وارلاق . اوکا باسرق
بو طرفه کچدک .
ده و قاریسی - او حالد بکله یک ، شیمدی سزه
یتشیرم .

ده و قاریسی همان یاقینده کی دکرمنه قوشدی .
اورادن برد کرم طاشی کتیره رک ابرماغ
اورته سنه آندی . طاش ، ابرماغ چوق درین
اولان دینه دالیدی . ده و قاریسی ، ابرماغ
اورته سنه کچدک رآ تلا ما طاشی
وارمش کی بر آ یاغی ابرماغ اورته سنه
آندی . آ یاغی بوشنه کانه . کومم ایه صوبک
ایچینه دوشدی . ده و قاریسی یوزمه بیل ووردی .
وجودی داغ پارچمنی قادار آغیردی .
بو قوجا مال کووده کو پولکی سولره بر قاج کره
دالوب چیقدی . انک نهایت بوغولدی ، کتیدی .

کل اوغلان ، ده و قاریسنگ بوغولدی
کورونجه ، صوده یوزه رک یانه کلدی .
طیرماترق باشک اوسقه چیقدی . ییغیله
ده و قاریسنگ کوزلرینی و قولالزینی کسوب
چیقاردی . بولاری دافارجنه قویقدن
صوگرا ، ابرماغ قییمه دوشدی . آرقداشلار
برابر ، اولمکنک پای تخنه کتیدیلر . ده و
قاریسنگ کوزلرینه قولالزینی پادشاه
میرانه کتوردیلر . ده و قاریسی سنه لر دن بری
ملکی خراب ایتمشدی . پادشاه کیم بوده و

واورد . صاغلام آداملری چوروتن ،
کل کی رنگاری برنوتنه صاپ ساری یان ،
برچوق عاتهلری چوجونش و اوچاقش
بیراقان ، نسانلی کتیکجه جاپزلاشدیران مپ
صیتمه خسته ای در . اولاری ، دنیاک مرطرفده
بزده اولدیی کی منتشر صورتده بوخسته لاق
موجوددی . فقط مدنی ملنلر چالیشه
چالیشه ، لکنلرندن قاندر دیر . او اکه مزده
ایسه دنیا قورولدی قوزولدی ،
بوخسته لاق ایسته دبی کی حکمی اجرا
ایدیور . بالخاصه دیاربکرده روحی حیزلرک
باشندن باشلار و تشریخه قادار دوام ایدر ،
شمدی تام دلیجه سنه میدان آلدینی زمانلردر .
صیتمه ک چوق شکاری وارد . بعض
قترمه ایله باشلار . سوکرا بوکک سیجاقاق
یایار . بمضاده ، وغروین دوغرویه
سیجاقاقله باشلار . کون آیری نوبتلر
یایان نوعی اولدینی کی هر کون کلنلر ده
واردر . هیچ آرا ورمین ، انسان
دائی آتشار ایچنده بولندوران شکاری ده
واردر . خسته لاق زمانده آبی آبی
قوسمه لر . اسهال ، حتی دیزانتی شکنده
قانلی جراحاتی اسهاللر پادیشی کی فوله راکی
شدقل اسهال و ولایتیلر ییله یایار . بوخسته
اقلری یایان سوری سینکراک انسانلر انسانه

نقل ایندی کی هپ صیتمه حیوانچه قلدیر .
بو حیوانچه قلدیر انسانلرک قانلرک ایچنده
وجودی بسله یین قرمنی یو وادلر
اوتنده یواسنی پهرق هم نسانی اوردیور ،
همده بسله نرک یو وادلرکی خراب
ایدیور . اونک ایچیدرک انسان برنوت
آیسی برکوند ، بت بگز کسبار . ساری
طوبراق رنگی آلیز . ابلک ، نوبتلرده
علاج آلمانلرک خسته ای دوام ایدر .
والاقلری یور . وصیتمه حیوانچه قلدیرک
آناجلری قلده پیدا اولور . صیتمه ده
منمناشیر . کزلی نوبتلر یایار . یواش
یواش انسان قوتدن دوشورور . وچردک
قل یایان ماکنلرینی یوزار . الحامل
برصیتمه دن برچوق درد دها پیدا اولور .
صیتمه خسته لاق سولفاوا ، ایدر .
خسته لاق شکله وجنسه کوره سولفاوا
آلیق اصولی واردر .
صاغلام آدامه صیتمه آتشف آتشف آتشف
سوری سینکراک کچیریور . وسینکراک صیتمه
حیوانچه قلدیر . صیتمه طوفانلر خسته لاق
قانلرکی نهمه رک ایچلرینه آیلورلر و صاغلام
انسانلری ایسیررق کچیریورلر . وسینکراک
بویکچدر . باغندن نوبروغنه قاداردوزدر .
یایان کورک مکدر . نوبتینی زمان پاشما

تقصا نقد در ، جنبه لکمز اولارق صاعلام
بروجوده یاشایله ماز . ضروری اولارقی
جنبه لک قوالانامایارله آرمجودراه بش کونده
اوست اوسته ابکی کون بو وکلر ایچین قایله ایله کونده
آلش سانیق رام - و افانوا آلارینی تویه ایدرم
دیاربکر خسته خانه می

بانتیرواوغی

ابراهیم خلیل

فکری حوادلار :

دیاربکر سالنامه سی

دیاربکر ولایتی جانلی برتاریخ موزه سیدر .
بش بیک سندن بری تاریخ مهنه - مهنه
چقمش اولان بواولکه اوزماندن بری بر
چوق مدینلرک بشینی اولمیشدر . بومدینلرک
ایزلرینی طاشلر اوزرینده کی یازیلرله رسمارندن
سورلرله چوروللردن ، عتیقه بانه دایره اهار
چوق ازلردن برکتاب کی اوقومق میندر .
بوندن باشقه ، دیاربکر ولایتی ، جانلی
بر اشوغرافیا موزه سیدر ، مختلف مرقعه
مایاره . دینلرله و مذهبلرله منسوب برچوق
طاشلر بواولکه ده برابرجه یاشایله مهنه در .
تام کوچمه ، یارم کوچمه ، قییم عشیرت
آغا کوی ، عالی کوی ، شهر ناملرله تصنیف
ایده یلین مختلف اجتماعی نمودنلرک بجه می
بورامه بانه بانه کورمیلریمکن .

دیواره یاقین ، توروق طرفی قافق در .
سیوری سینکار همومیتله دورغون سولرله
صبحاق مومسارده بومورطه لرینی برافیر
واورده تیرلر . بنامه عالییه هر نوم باناقاق ،
دورغون سولر ، و کولچکار ، اوستی آجیق ، ایشله مین
قویولر ، درملرک کنارلرینده اوقاق اوقاق
چوقورلرده قالمش سولر هپ سیوری
سینکار ایچین بر بومورطامه ویاورولرینی
اورنمه محلی اولیور . دورغون سولر
هر کون قاربشدرلرله سیوری سینکار
بومورطه می اورتهمز ، سولرک اوسته باغ
دو کولسه یاورولری نفس آلاماز ، اولور .
نه وقت درمزمزک ، چاپلر مزک ابکی طرفته
منظم ریختیدار پایایرسه ، اوندی بریده بولونان
باناقاق و کولچکار قوروتواورسه هرکله کی
باشی ووش بیراقلمش سولریمزک دیز بقی المزه
آلیراق سیوری سینکاردن قوروتواور .
یکیدن کیهسه خسته اولماز اسکی خسته لریمز ده
مداوی ایدرز . وصیتیمده اورنادز طاقاره
برکاموفق اولاق ایچین اسکی و کیش برصحه
تشیلا یله ایشله باشلاق لازمدور .
قورونق ایچین : یاناقاره مزه جنبه لک
یارمق کندی سیوری سینکاردن قورناره
بیایر . بونی افیر ، زنکین هپ پایدیره
بیلمایدور . هله چوجورلری بومسزنی محله
چیمکستر بیراقاق ایچین بونک برتاریخ

تاریخ علمی ، یوقسه صنعتی ؟
 بوسؤاله جواب ویرمیدن اول « تاریخ
 برمیدر . متعددی ؟ » مسئله سی حل
 اینک لازم .

دور قایمه کوره ایکی تورلو تاریخ
 وارددر: ری شیئی (اوبژه قیف) تاریخدر ،
 دیگرى ملی تاریخدر .

شیئی تاریخ ، وانهلری اولدنی کی
 کورمه چالیشیر . بونده موفق اولماق ایچین ،
 وثیقلری ایچیدن انجیه تاقید ایدر ،
 وثیقلری آده زله قوتورول ایدر . تاریخی
 اصولک بوتون قاعدهلرینه رعایت ایدرکه
 کچمش زمانده کی وانهلری یکدین دیریلنه که
 یکدین جانلاندیرنه چالیشیر . مع یاقیه ،
 بر تاریخ وانهلری اولدنی کی کورمه که
 اکتفا ایتمز ، هر واقعه ک سببی ، قانونی ده
 آرامنه چالیشیر ، واقعه لک ایضا حادی ده
 کندیرنه بر وظیفه بیایر . بعضی ورخاره
 کوره ، برچوق واقعه لک و منارددرله
 کندى نواعلرندن باشقه وانهلر اولما یی
 ایچین ، سببلى کشف ایدیلده بوندن
 تاریخی قانونلر حقیقه ماز . حال بوکه قانون
 سببیت رابطه نندن عبارتدر . هر ایکی واقعه
 آواننده کی سببیتک افاده سی بر قانوندر :
 ایسترسه بر واقعه ، یالکز ردیفه یوقعه کلین :

بولانک باشقه دیاربگر ولایتی جانلی بر
 خلقیانت موزوسیدر . نورکک ، کردک مختلف
 شبهلرینه منسوب خاق ماسالری ، خاق
 شعرلری ، خاق وسیقیسی ، خاق اعتقادلری ،
 ضرب مثالر ، خاق سوزلری و ییله چلر
 اعتباریلده بولایت صوک درجده زنگیندر .
 دیاربکرک اقتصادى قیمة کچنجه بونی سوبله مک
 بیله لزوم سزدر : زیرا ، هر اسس بیلورکه
 طور اغک اوستی ده ، آتی ده باشدن یانه آتیدر .
 بیله بر اولک مک تاریخی ، اجماى
 اقتصادى ژورنارینک عموم ایچین مجبول
 قاله - ، تجویز بویورمایان والی بک افندی
 بوندن اوج آى اول ، بوکونکی احتیاجلاری
 تطمین ایدرکه زنگین بر سالامه وجوده
 کتیر مک اوزره رانجمن تشکیل ایشلردی .
 کلچک حروفالک ورودیرنه
 قادر : آزار آزار حقیقه اوزره بوخفتندن
 اعتباراً سالامه مک برنجی فورمه نیک طبعه
 باشلاندی کی کورمه که باهی یز . وطنی دعالمی
 فعالیتله بوبوک قیمت ویرن محترم و ژرینه
 ملکتمز نامه تشکرلر ایدر .

تاریخدار : ضیا کولک آلپ

تاریخ علمی ، یوقسه صنعتی ؟

کچن کون ، بر آردا شام بیله بر سوال

آراد ایچى :

دواها ای ثلثین ایدیله بیلیر . مفکوره آفاجنک
کوکری ، ماضینک نه قاندار . دین نقطه لرینه
ایده بیلیر . استقبالد کی چچکری ویشلری ده
اودر حده طرواقل و فیضی اولور . آلمان
مورخارندن تراچکه « تاریخ ماضی بیله
عامی دکل ، استقبالی باقی صنعتدر
دیردی . تاریخک بونوعه ، اوتو آندن
آیرمق ایچین « ملی تاریخ « آدی وریلیر .
کورو لیور که ملی تاریخ ، ماهیتجه صنعتدر
پیداغوثربک ، تربیوی برصنعتدر . بونک
وظیفه سی چوجوقلره دد لرك مفاحری
ملنک شالرینی ، وطنک شرفلری
وکره نکدر .

تاریخک بوابکی نوعی ده فائده لیدر ،
ایکی پی ده لزوم لیدر . مورخلرك اعتقاد
ایده چکری اک مهم نقطه ، شیئی تاریخه
ملی تاریخک سربست اصل و لری
صوفاء قدر . خلاصه ، دبیه یاپرد که
شیئی تاریخ انسانیتک حافظه سیدر ،
ملی تاریخ ایسه ، حاد اولدینی ملنک
وجود سیدر .

ضیا کوله آلب

بو،ینه عمومی برانموزج دیمکدر . مثلاً
قدیم روما ایمپراطورلری تاریخده اشهر
قائش بروانمدر . بوحال ، روما ایمپراطور
لغنک بر اجتماعی انموزج اولمسته مانع اولماز .
بناء عایه بو ایمپراطورلرله بی بی بولقله تاریخی
برقانون الد ایش اولورز . شیئی تاریخ
کریک جعیتلره و سسلری ، کریک روز سانس ،
ره فورم ، انقلاب کی واقعه لری عمومی
انموزجلر حاله افراغ ایتمکجه ، بوقانونلری
بولماز . شیئی تاریخ بواشاری یاپارکن ،
سوسیواوژی به دوشرو کیمش ، اونکله عینی
شی اولمش اولور .

کورو لیور که شیئی تاریخ عامیله علم
ماهیتنده در . بوعلم ، کیمش واقعه لرك
مستقل بر عامی سورتده باشلادینی حالده ،
نتیجه ده سوسیواوژی ایله برلشور .

ملی تاریخک کچه ، بونک غایه سی صرف
پیداغوثربکدر . چوجوقلره کندی و طلری
سود بر مک ، مللری اک محترم بر مات طایفه حق
ایچین اک ای واسطه اولرله آتارک فضیلتلری
قهرمانلقلری ، ملنک شانی شرفلی سرتلر
اوتره نکدر . چوجوقلره استقبالی ایچین
ویرله چک مفکوره ، تاریخ واسطه یله